

Сергій ПАЛАМАРЧУК

Хулою на Святого Духа, яка не прощається людині, називається гріх спротиву пізнаній Божій правді. Таку назву зустрічаємо в Катихизмі християнської віри серед переліку гріхів проти Святого Духа. Іншими словами можемо назвати цей гріх як наполегливий і свідомий опір Богові. У цьому грісі людина не просто грішить, але й безупинно свідомо і наполегливо чинить опір Богові, який бажає її навернення на Божий шлях любові і правди. У цей гріх впали фарисеї і книжники, сучасники Ісуса Христа, цей гріх загрожує і людям наших днів. Спробуймо з'ясувати, що ж це за спротив і чим відрізняється хула на Святого Духа від інших тяжких гріхів. У чому полягає гріх фарисеїв і книжників? Фарисеї і книжники відкидали все, що робив і говорив Ісус Христос. Їхньою реакцією на слова та дії Спасителя була не зміна поведінки, але, навпаки, підступні напади на Нього. Вони чули слова Христа, бачили чуда, зцілення і знаки, але не відкривали свого серця, хоч Дух Святий спонукав їх до навернення. Навіть тоді, коли знали (бачили ж бо і чули!), не вірили. Ось це і був спротив пізнаній Божій правді, це і була хула на Святого Духа. Вороги Ісуса Христа наполегливо приписували чуда, які Він здійснював силою Духа Святого, нечистому духові Вельзевулу. Просвічений Святим Духом народ, який бачив незвичайні діяння Господа Ісуса, дивувався і мовив: «Чи не є часом цей [Христос], син Давида?» (Мт. 12:23). А книжники і фарисеї так не говорили. Вони, свідомо і завзято відкидаючи благодать Святого Духа, явлену наочно в чудах Ісусових, заявляли: «Отой [Христос] не инакше виганяє бісів, як тільки Вельзевулом, князем бісівським» (Мт. 12:24; пор.: Мт. 9:34; Мр. 3:22). Отже, замість прийняти Христові повчання і змінити своє життя, закам'янілі серцем юдеї все більше ненавиділи Божественного Вчителя, відкидали Благовість Господню.

Закам'янілість книжників і фарисеїв стала особливо явною, коли Ісус Христос воскрес. Навіть тоді вони відкинули Господа. Святий євангелист Матей свідчить, що після Христового воскресіння «деякі зі сторожі прийшли до міста й оповіли первосвященикам про все, що сталося. Вони, зібравшись із старшими та скликавши нараду, дали воякам досить грошей і звеліли: "Скажіть, що Його учні прийшли вночі й викрали Його, коли ми спали. А як почує це правитель, ми умовимо його, й він не буде вас турбувати." Вони ж, узявши гроші, зробили так, як їх навчили. І рознеслася про це чутка поміж юдеями – аж по сей день» (Мт. 28:11-15).

У чому полягає різниця між хулою на Ісуса Христа і хулою на Святого Духа?

Буває хула на Сина Божого і хула на Святого Духа (пор.: Лк. 12:10). Перший гріх – це плід людської немочі, другий є явним відкиданням благодаті Святого Духа і Божого милосердя.

Різницю між хулою на Ісуса Христа і хулою на Святого Духа добре пояснює священник Костянтин Островський: «Буває, людина є зануреною в темряву невірства, і тому хулить Христа, але коли Дух Святий розвіює цю темряву, то людина кається... Тоді хула на Христа йому легко прощається. Але буває й по-іншому: Дух Святий розвіює темряву, і людині прояснюється істина, тоді людина стоїть перед вільним вибором: повірити Святому Духові, який указує їй істину, і тим пошанувати Його або відкинути Боже покликання, не повірити Святому Духові і тим похулити його. Така хула не прощається людині ні в цьому віці, ні в майбутньому з очевидної причини: людина свідомо і вільно (точніше сказати, свавільно) відкидає своє спасіння і неначе випереджує для себе

Страшний суд» .

Чому всякому, хто скаже слово на Сина Людського, прощено буде, а хто скаже хулу на Святого Духа, тому не проститься ввіки (пор.: Лк. 12:10)?

Хула на Святого Духа ввіки не проститься людині тому, що цей гріх полягає у свідомому жорсткосерді й наполегливому відкиданні Божого покликання до любови, правди і святости та й, зрештою, до спасіння. Іншими словами, суть цього гріха в тому, що людина, бачачи Божу правду, любов, милосердя, терпіння, і навіть чуда, не просто не розкаюється у своїх гріхах, але навпаки ще більше грішить, робиться жорстокою і надалі піддається злу. Бог не прощає тим, хто свідомо і цілком добровільно бажає грішити. Свобода – цінний Божий дар, який з усіх творінь має лише людина, і Господь не відбирає Свого дару назад. Хочеш грішити – твій вибір, але пам'ятай, що гріх призводить до смерти, і то смерти вічної. Натомість покаяння відкриває двері вічного і щасливого життя кожному, хто увірує і щиро прагне святости. Немає покаяння – немає й прощення, нерозкаяний грішник – непростений грішник. Тому-то й Катихизм християнської віри настановляє, що нерозкаяність аж до смерти – гріх (хула) проти Святого Духа.

Наостанок

На закінчення залишається заохотити всіх користати з допомоги Святого Духа, бо ж: «Дух допомагає нам у немочі нашій; про що бо нам молитися як слід, ми не знаємо, але сам Дух заступається за нас стогонами невимовними» (Рим. 8:26). Нехай Святий Дух просвічує кожного з нас Божою правдою, надихає нас на добродіяння і допомогу ближнім, нехай спонукає нас все більше прагнути спасіння і святости, і нехай Господь, Животворящий Дух Святий, спочиває в наших серцях.

За матеріалами сайту «Католицька богословська сторінка»
(<http://www.teologia.pl/ros/tr11-04a.htm>)

Сергій ПАЛАМАРЧУК. У чому полягає хула на Святого Духа, або Чи загрожує нам гріх фарисеїв і книжників?, в: Слово 2 (42) червень серпень 2010, с. 31-32.